

DERİN DÜŞÜNMEK

Dr. ÜMİT TAŞTAN

Vaktin nasıl geçtiğini anlamıyoruz, günler günleri, yıllar yılları kovalıyor. Ölüm vâki olduktan sonra geriye dönüp baktığımızda acaba hangi işimizle övüneceğiz? **Stephen Covey'in** yazdığı “*Önemli İşlere Öncelik*” isimli kitap bu soruya nasıl yaklaşılması gerektiğini ele aldığı için okunmasını tavsiye ederim. Dünyaya yine gelsem aynı şeyi yapardım diyerek övüneceğiniz işleri bir düşünün.

İyi ki o mesleği seçmişim, şu kitabı iyi ki yazmışım, iyi ki ailemi ve çocuklarımı gözetmişim, ne mutlu ki Filistin’i savunmak adına falan vakfa bağışta bulunmuşum. Peki, hiç düşündünüz mü Filistin için bağış yapmaktan daha kıymetli bir iş var mı diye? Aslında cevap sorunun içinde: düşünmek... Ama öylesine alelâde değil elbette, derin düşünmek. Bununla neyi kastettiğimiz hakkında biraz düşünmeye koyulalım.

Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu, bir kısmı eğitimci olan sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin de katıldığı bir toplantıda şu sözleri sarf etti: sivil toplum kuruluşlarımız eğitim öğretim işini bırakmalı ve bu işin Millî Eğitim Bakanlığı uhdesinde olması gerektiğini kabul etmelidir. *Acaba yanlış mı duyduk* edasıyla vekilin sözlerini işiten, biraz da yadırgayan dinleyicilerin tavrına baktığımda, *bu nasıl kelam* der gibi mırıldandıklarını işittim. Beklemedikleri bu cevap karşısında biraz da tepkiyle *eğitim işiyle uğraşmayacaksak biz ne yapacağız* ki sorusunu sordular içten içe. Cengiz Bey bu sorunun cevabını o

Eğitim öğretim faaliyeti nasıl belli bir pedagojik formasyonu ve uzmanlığı gerektiriyorsa sivil inisiyatifler de kendilerine has kabiliyetlere sahiptir. Vücudun organları nasıl farklı işlevleri yerine getirmekle yükümlü ise bunlar da toplumun farklı bir açığını kapatmaya dönük organlardır. Bu bakımdan sivil toplum kuruluşlarının, üniversiteye hazırlık, İngilizce-Arapça kursu, drone yapımı ya da robotik kodlama kursu gibi öğretim faaliyetleriyle öne çıkmasına gerek yoktur.

İnsanların bilgisini artırmaya çalışmaktan ziyade, sahip oldukları bilgiyi tatbik edecek bir görgü zemininin inşasıyla meşgul olmalıdırlar. Bu demek değildir ki bu kurumlar sadece eylem ve hareket sahibi olmalıdır. Ancak faaliyetlerinin merkezine bilgi öğretimini almaktan ziyade, bu bilgiyi asli görevleri olan hareketleri daha iyi sergilemek için edinmeleri gerekir.

Bir eğitim kurumu olan üniversiteler, bireylere iş hayatında lazım olacak bilgileri öğretmeyi amaç edinmiş kurumlardır. STK’lar ise insanların cemiyet hayatını düzenlemeli ve onların bir arada belli bir amaç uğrunda yaşayacakları toplumsal zemini muhafaza etmeye çalışmalıdır. Bu açıdan bakıldığında, STK’ların asıl amacının insanlara *bir kültür, duruş ve dava bilinci kazandırmak* olduğunu düşünüyorum.

Bu bilincin gelişmesi ise yalnızca entelektüel faaliyetlerle değil, aynı

zamanda kültürel bir iklimin oluşturulmasıyla mümkündür. Bu nedenle *Aliya İzzetbegoviç, Necip Fazıl, Sezai Karakoç ve İsmet Özel* gibi isimlerin okunması, böyle bir kaygı gözetildiğinde anlamlıdır. Üniversitenin bir duruş ya da bilinç kazandırma amacı olmadığı gibi böyle bir kabiliyeti de yoktur. Şu hâlde, sivil kuruluşların üstlenmesi gereken bu sorumluluğun ihmal edilmesi toplumun imhasını da beraberinde getirir.

İş hayatında ya da okulunda başarılı olmakla birlikte hayatın anlamı sorusuna kayıtsız, tek amacı ekonomik refah olan, araçlaştırılan-iktisadi aklın güdümündeki insan tipi üretilir. Son yıllarda ülkemizin en iyi liselerinden mezun olanların yüzde doksana yakınının yurtdışına gitmesinin altında sadece sosyo-ekonomik sebepler yatmaz. Bu bir sonuçtur ve sonuçlarla ilgilenmek vakit kaybından başka bir şeye yaramaz.

Esas sebeplerden birisi, gençlere bir kültür, duruş ve dava kazandıramıyor oluşumuzdur. Hava savunma sistemleri üretmek amacıyla kurulan bir fabrika, mühendislerin el birliğiyle bu üretimi gerçekleştirebilir. Sanayici ve iş adamlarının faaliyetleri sayesinde ekonomik kalkınma sağlanabilir. Bu organların karşı karşıya oldukları sorunların

çözümü maddi birtakım sebeplere dayanır. Ancak insanların yaşadığı psikolojik ve ailevi meseleler kültürel kimlik aidiyetinin zayıflaması gibi toplumsal çürümeye sebep olan daha köklü sorunların sebepleri, çok daha derinlerdedir. İşte bu noktada toplumun sivil kuruluşlarına, psikolog, sosyolog ve filozoflarına büyük iş düşüyor.

Kıymetli Hocam *Ayhan Çitil'in* bir anısını paylaşarak meramımı izah etmeye çalışayım. Görev yaptığı üniversitedeki öğrencilerin kurduğu Felsefe topluluğunun danışmanlığını yürüten hocam, öğrencilere bu dönem hangi etkinliği yapmayı planladıklarını sorduğunda; *Filistin yararına kermes* cevabını almış. Bu cevap karşısında sevinmekle birlikte oldukça da şaşırmış.

Kermes düzenlemenin elbette bol ecir getirecek bir iş olduğunu, ancak böyle bir etkinliğin bir insani yardım kuruluşundan bekleneceğini düşünmüş. Diğer taraftan felsefe topluluğu gibi bir organın aynı sorunu çözmek üzere çok daha kalıcı, uzun vadeli ve daha bol ecri ve mükafatı olan *derin düşünmeyi* tercih etmesi gerektiğini onlara önermiş.

Kermes düzenlemek, her ne kadar çok değerli bir faaliyet olsa da mevcut sorunu sonuçları açısından dikkate alan ve günü kurtarmayı hedefleyen pansuman tedavisi hükmündedir. *Derin düşünmek ise ilk anda akla gelmeyen, sorunun köklerine giderek nihai çözüme dönük zahmetli ve uzun menzilli bir düşünme etkinliğidir.*

Özellikle sosyal bilimciler ve toplumun sosyal inşasına dönük sivil toplum kuruluşları bu etkinliği gerçekleştirmek üzere çaba göstermelidir. Yaşadığımız medeniyet krizlerini ancak bu sayede aşabilir, kendimize has müreffeh ve Müslümanca bir hayat alanını ancak bu sayede kurabiliriz.